

Szanowni Państwo,

Poważna choroba dotyka ludzi bez względu na miejsce zamieszkania. To, jak radzą sobie osoby nieuleczalnie chore, u kresu życia, zależy jednak w dużej mierze od miejsca ich zamieszkania. Teoretycznie – opieka zdrowotna jest dla wszystkich, w rzeczywistości jednak nie wszyscy mogą korzystać z niej w równym stopniu. To, co jest osiągalne dla mieszkańców miast, okazuje się bardzo trudne do zrealizowania na wsi.

My, uczestnicy debaty pt. „Przyszłość hospicjów na terenach wiejskich” odbywającej się w ramach V Konferencji Fundacji Hospicjum Proroka Eliasza pt. „Choroba nieuleczalna i umieranie na wsi. Przyszłość hospicjów wiejskich.” 1 czerwca 2019 r. w Narewce, chcemy zwrócić uwagę na poważne wyzwania związane z opieką nad nieuleczalnie chorymi mieszkańcami polskich wsi, często osobami w podeszłym wieku. Postulujemy konieczność wypracowania i wdrożenia praktycznych rozwiązań systemowych, mających realnie poprawić ich sytuację.

Z doświadczeń pracowników hospicjów wiejskich wynika, że opieka nad osobami nieuleczalnie chorymi na wsi jest niewydolna. Szukając rozwiązań najlepszych dla pacjentów, niektóre hospicja wiejskie wypracowały tzw. sieciowanie, czyli ścisłą współpracę z instytucjami i specjalistami działającymi na tym samym terenie np. w obrębie gminy (m.in. GOPS, lekarze, pielęgniarki środowiskowe), którzy na zmianę, wg harmonogramu indywidualnie opracowanego dla każdego podopiecznego hospicjum, odwiedzają pacjentów w ich domach.

Jest to swoista „opieka szyta na miarę”, czyli pomoc dopasowana do realnych potrzeb cierpiących. Czas pokazał, że rozwiązanie to zdaje egzamin. Ten rodzaj pomocy jest jednocześnie wyjściem tańszym niż pobyt chorego w szpitalu.

Jesteśmy zdania, że dobrym pomysłem jest odgórne wskazanie na obowiązek takiej współpracy oraz jasne określenie jej zasad i sposobu realizacji oraz finansowania ze środków publicznych, jak również wprowadzenia edukacji lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w tym zakresie.

Inną sprawą, jaką chcemy poruszyć, jest poszerzenie kwalifikacji do hospicjów. W Polsce zdecydowaną większość podopiecznych hospicjów stanowią osoby z nowotworem lub owrzodzeniami odleżynowymi. Z doświadczeń i obserwacji pracowników hospicjów wiejskich wynika, że terminalnie chorych mieszkańców wsi często dotyczą też inne schorzenia, których próżno szukać w wykazie chorób, w których są udzielane świadczenia gwarantowane z zakresu opieki paliatywnej i hospicyjnej. (Załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 12 czerwca 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki paliatywnej i hospicyjnej). Mimo, że schorzenia te uniemożliwiają samodzielne funkcjonowanie, to jednak nie pozwalają na objęcie cierpiących na nie specjalistyczną opieką hospicyjną.

W miastach jest zdecydowanie łatwiej niż na terenach wiejskich o długoterminową opiekę pielęgniarską czy fizjoterapię domową. Proponowanym przez nas rozwiązaniem tego problemu jest maksymalne wykorzystanie istniejących na danym terenie zasobów specjalistów przez

dofinansowanie ich w ramach dodatkowych kontraktów czy umów z działającym na danym terenie hospicjum w taki sposób, aby potrzebujący otrzymał dokładnie taką pomoc, jakiej wymaga.

Stoimy na stanowisku, że korzystne dla pacjentów jest poszerzenie składu zespołu hospicyjnego o wykwalifikowane opiekunki medyczne. Osoba taka pomaga w załatwianiu codziennych spraw. Opiekun medyczny uczestniczy też w czynnościach pielęgnacyjnych i zadaniach domowych.

Doświadczenie pokazało, że dla cierpiącego (często osoby samotnej) nieoceniona jest sama jego obecność i kontakt z drugim człowiekiem. Z tego względu „opiekunów osób starszych” warto na stałe włączyć do zespołów hospicjum.

Temat działania hospicjów na terenach wiejskich i ich przyszłości nie jest obecny w debacie publicznej. Sytuacja terminalnie chorych mieszkańców polskich wsi jest niezwykle trudna, wymaga pilnego pochylenia się nad nią, opracowania i wdrożenia rozwiązań systemowych, mających realnie im pomóc. Jest to możliwe do osiągnięcia, pod warunkiem ścisłej współpracy praktyków – pracowników hospicjów z ekspertami i instytucjami mającymi wpływ na to, jak wygląda opieka zdrowotna w Polsce. Naszą rolą, jako praktyków, jest niesienie pomocy tam, gdzie jest ona najbardziej potrzebna, a jednocześnie o nią najtrudniej. Musimy jednak dysponować narzędziami gwarantującymi podopiecznym hospicjów mieszkających na wsi dostęp do możliwie najlepszej opieki medycznej, dlatego wnosimy o wsparcie naszych postulatów.

Uczestnicy V Konferencji Fundacji Hospicjum Proroka Eliasza pt. „Choroba nieuleczalna i umieranie na wsi. Przyszłość hospicjów wiejskich.”

1 czerwca 2019 r., Narewka

Agata Sachwanowicz
Monika Ksepko
Katarzyna Świd
Edyta Rusek
Agnieszka Czubała
Barbara Grabowska
LIDIA NAHROCANIEC
Agnieszka Dąb
Małgorzata Trębicka
Magdalena Dawgajło
Miodosłowa Troszyniec
Dominika Koleszko
Puk Żuk

Wojciech Walecki
Ryszard Bach
Marta Świechowska
Wiona Sokolowska
Małgorzata Regon-Karkowska
Krzysztof Ekmun
Hana Nowakowska
Beata Kacmarcuk
Joanna Przedorczyńska
Lucyna Jankowska
Monika Senczakowska-Ur
Agnieszka Poles